

Nærings og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep.
0032 OSLO
postmottak@nfd.dep.no

Kvam 9. januar 2015

Vekst i norsk lakse- og ørretproduksjon: Hørings svar

Viser til Regjeringen sitt høringsnotat om videre vekst i havbruksnæringen nasjonalt.

Høringsnotatet fra Regjeringen er omfattende og omhandler flere element med helt ukjente konsekvenser for samfunn, havbruksnæring og forvaltning. Det gjør det vanskelig å kommentere innholdet og de ulike alternativene på en forsvarlig måte. Dette mener vi er en svakhet ved høringsnotatet i sin helhet.

Konsesjon versus lokalitet

Regjeringen ønsker å beholde dagens konsesjonsordning der MTB står i førersetet. Konsesjonsordningen handler i all hovedsak om hvordan Staten skal styre hvem som driver med havbruk og samtidig hvor mye det skal produseres iht. konsesjonenes MTB. Konsesjonene styrer intet som er koblet til miljø. Slik blir konsesjonene i all hovedsak et verktøy for:

- A Å styre et overordnet utbud av fisk – markedsregulerende.
- B En metode å hente inn ekstraordinære midler til Staten.

Høringsnotatet har flere henvisninger til den miljømessige utviklingen i og utenfor havbruksnæringen. Dette styres i dag på lokalitetsnivå.

Det er viktig at Staten klart skiller mellom overnevnte to hovedfaktorer.

Ut fra overnevnte, spiller det noen rolle om Staten gir ut mange nye konsesjoner eller dobler dagens MTB på konsesjonsnivå? Reelt sett «nei», så lenge hinderet for vekst egentlig ligger på lokalitetsnivå. I et slikt perspektiv har høringsnotatet «slagside» og burde i større grad vært vektet på hvordan en bedre kan regulere utviklingen på lokalitetsnivå. Uavhengig av om en har soner eller regioner.

Innspill Grunnlag for vekst må ligge på konsesjon og gjøres uavhengig av lokalitet.

Særregler

I Hardangerfjorden hindrer i dag særregler næringen fra faktisk å ta ut miljøgevinster. Tildelingsforskriftens § 37a hindrer næringen i å redusere sitt regionale fotavtrykk gjennom bedre lokalitetsstruktur innad i fjorden og en bedre harmonisering med produksjonen de enkelte bedriftene har med egen virksomhet på utsiden av fjorden. Samtidig er paragrafen et effektivt hinder for samarbeid med andre oppdrettsbedrifter på utsiden av fjordsystemet i det at «fjordoppdretteren» ikke har produksjonsforhold å «bytte» i en samdrift. Spesielt rammer dette de små og mellomstore bedriftene.

Innspill Særregler for Hardangerfjorden tas bort, og regelverket harmoniseres med landet for øvrig.

Forvaltning

Norge har generelt et godt forvaltningsapparat. Hovedutfordringen ligger i dets størrelse og fragmentering. Begge deler har akselerert over tid, og dette har slått uheldig ut for havbruksnæringen. For mange instanser har mulighet til å hindre utvikling, og de samme instansene har ikke krav til å se og tenke helhetlig. I mange saker og tilfeller virker det oftere og oftere som om forvaltningen som helhet har mistet oversikt og ikke er på høyde med utviklingen. Det enkelte organ behandler sitt sakfelt uten å få med seg helheten. Dermed mister en oversikt og tilnærmingen til dynamikken i havbruksnæringen. Det skaper unødig støy. Og et tegn på at også forvaltning må ytterligere samles og profesjonaliseres.

Høringsnotatet tar i svært liten grad opp forvaltninga sin rolle i den videre utviklingen av havbruksnæringen. Dette er meget uheldig all den tid en smidigere forvaltning og et mer oppdatert regelverk i stor grad hadde bidratt til å redusere fotavtrykket fra havbruksnæringen.

Innspill A: Avgjørelse om utslipp på lokalitet flyttes fra Fylkesmann til Fiskeridirektorat.
B: Tildeling / utvidelse av lokalitet flyttes fra Fylkeskommune til Fiskeridirektorat.
C: Avgjørelse om driftsplaner på lokalitet flyttes fra Mattilsyn til Fiskeridirektorat.
D: Kommunene gis medbestemmelse m.o.t. tildeling av lokalitet i egen kommune.
Dette harmonerer i sterkere grad med regjeringens politikk om større og mer selvstyrte kommuner.

Uttalelser fra andre offentlige instanser hva angår forhold på lokalitet behandles som innspill i Fiskeridirektoratet.

Politisk

Høringsnotatet tar ikke stilling til hvilket fotavtrykk samfunnet kan akseptere fra havbruksnæringen. Slik notatet er bygget opp får en følelsen av at det politiske standpunkt skyves framfor. Dette er særs uheldig i det at det politiske Norge ikke klarer å gi klare meldinger til samfunnet om hvilken utvikling det er en ønsker med hvilket fotavtrykk.

Da Stortinget i 2004 gikk inn for å opprette Nasjonale laksefjorder og –laksevassdrag var det bred enighet om at det var disse fjordene og disse vassdragene som skulle beskyttes ekstra. Dette virker totalt fraveket i dag. Slik kysten nå forvaltes virker det som om alle fjorder og vassdrag behandles likt. Det er med både å undergrave de Nasjonale laksevassdragene og –fjordene og ikke minst fokus på hvordan andre områder og næringer skal utvikle seg.

Innspill Stortinget må ta et klart standpunkt til hvilke miljøavtrykk de aksepterer fra havbruksnæringen.

Faglighet

Skal en næring forvaltes på en skikkelig måte må det ligge et viss snev av faglighet til grunn der dette er oppnåelig / når det er oppnåelig. Samtidig er det også slik at faglighet ikke nødvendigvis alltid er

det rette, og politikk kan være et bedre verktøy i det at en må tenke bredere / ta flere hensyn. Skille virker relativt uklart i dag, og alt for ofte skylder forvaltningen på politisk ledelse og vice versa.

Innspill En må i sterkere grad avgjøre hvor det skal nyttes faglighet og hvor det skal nyttes politikk i utviklingen av havbruksnæringen.

Produksjonssyklus

Produksjon av laks og ørret vil i overskuelig framtid være mest lønnsomt i merd. Under forutsetning av at denne produksjonen forbedres iht. å senke fotavtrykket fra næringen.

En reduksjon i produksjonstiden i sjø fra 14 – 18 måneder til 6 – 10 måneder, vil både redusere fotavtrykket, øke utviklingsgraden og styrke biologien.

Innspill For å styrke produksjonssyklusen og senke den faktiske produksjonstiden for laks og ørret i sjø må det åpnes opp for fri etablering av landbasert oppdrett av laks og ørret uavhengig av fiskestørrelse.

Vederlag

Høringsnotatet diskuterer forholdene knyttet til vederlag. Staten selger en rettighet til å kunne sette i gang med og / eller utvide innen oppdrett. Selve driften er knyttet til lokalitet, og herunder kommunene. Det er underlig at Staten skal tilegne seg en ny metode å «skattlegge» en næring på all den tid utførelsen faktisk skjer i tilknytning til en kommune.

Innspill Vederlag for vekst må ene og alene tilfalle kommunene og iht. følgende bruksfordeling:

- A: 50 % tillegges næringsfond.
- B: 20 % tillegges kommunal planlegging.
- C: 30 % står til fri disposisjon.

Regjering og Storting må bestemme seg for på hvilket nivå tilnærmingen til havbruksnæringen skal være forutsigbar. Slik høringsnotatet er lagt opp gir det ingen konkrete signal som vi vurderer å tolke som forutsigbare over tid.

Vennlig hilsen

Håkon Tombre
styreleder